

AKCEPTUJE
PREZYDENT MIASTA ŁODZI
Hanna Zdanowska

Druk Nr 798/2018

z dnia 1 czerwca 2018r.

Sprawozdanie z realizacji „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020” w 2017 r.

„Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Mieście Łodzi w latach 2014-2020”, zwany dalej Programem, został przyjęty uchwałą nr LXXXIII/1747/14 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 9 kwietnia 2014 r.

Główny cel Programu to przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz poprawa jakości ich życia poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a także kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec tej grupy osób. Cel ten jest realizowany poprzez cele szczegółowe: rehabilitację zawodową, rehabilitację społeczną, edukację, rozwój infrastruktury miasta zintegrowany z potrzebami osób z niepełnosprawnościami, pomoc społeczną oraz przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Program jest realizowany przez szerokie grono realizatorów, w tym: komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi, jednostki organizacyjne Miasta (m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Zarząd Dróg i Transportu), Łódzki Oddział Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi, MPK-Łódź sp. z o.o., organizacje pozarządowe zajmujące się osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami, Miejską Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych. Realizację poszczególnych celów przedstawiono poniżej.

I. Rehabilitacja zawodowa.

Działania w obszarze rehabilitacji zawodowej prowadzone są przez Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi. Źródłem finansowania są przede wszystkim środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Celem działań podejmowanych w ramach rehabilitacji zawodowej jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania zatrudnienia oraz awansu zawodowego poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa, szkolenia zawodowego i pośrednictwa

pracy. W efekcie ma to doprowadzić do usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych, dając im poczucie materialnej niezależności i społecznej użyteczności.

Zakres działań i wysokość wydatków w 2017 r. przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1. Rehabilitacja zawodowa – środki PFRON.

L.p.	Nazwa zadania	Wydatkowana kwota (zł)
1	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	1.746.381,99
2	Udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.	755.978,25
3	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności.	30,83
4	Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych.	33.615,40
	Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu	0,00
5	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.	66.662,72
	Razem	2.602.669,19

W wyniku działań prowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi w 2017 r.:

- 13 osób uzyskało środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (od 2014 r. łącznie 141 osób),
- zawarto 38 umów na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, dla 33 stanowisk (od 2014 r. łącznie 181 umów dla 195 stanowisk),
- zawarto 6 umów na zorganizowanie szkoleń dla niepełnosprawnych osób bezrobotnych, w których wzięło udział 37 osób,
- zawarto 8 umów na zorganizowanie staży dla 9 osób,
- 13 osób bezrobotnych uzyskało pracę po odbyciu staży (finansowanych ze środków innych niż PFRON),
- udzielono 95 porad zawodowych dla osób niepełnosprawnych,
- opracowano 2611 indywidualnych planów działania,
- 16 osób skierowano do prac społecznie użytecznych.

II. Rehabilitacja społeczna.

Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym poprzez m.in. wyrabianie zaradności osobistej

i umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, pobudzanie aktywności społecznej, likwidację barier, w tym architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji oraz kształtowanie postaw i zachowań społecznych sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Wiele działań w tym zakresie prowadzonych jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi. Ich rodzaj i wysokość wydatkowanych środków obrazuje tabela.

Tab.2. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez MOPS w Łodzi.

L.p.	Rodzaj zadania	Kwota	Liczba beneficjentów
1	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	1.805.840,50 zł	1313 osób
2	Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	3.403.197,50 zł	2785 osób
3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	99.994,22 zł	27 organizacji pozarządowych
4	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych,	1.371.243,38 zł	122
5	Dofinansowanie do zakupu sprzętu umożliwiającego pokonywanie barier w komunikowaniu się i technicznych	427.937,13 zł	372
6	Dofinansowanie kosztów tworzenie i działania warsztatów terapii zajęciowej	4.734.816,00 zł	296
	Razem	11.843.028,73 zł	4133
	W tym:	11.334.680,89 zł	
	- PFRON		
	- budżet miasta Łodzi	508.347,84 zł	

W roku 2017 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi realizował kolejną edycję programu „Aktywny samorząd” adresowanego do osób niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestniczenie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Program finansowany jest ze środków PFRON. Rodzaj finansowanych działań, wysokość wydatków oraz liczbę beneficjentów obrazuje tabela. Część wniosków złożonych i rozpatrzonych w roku 2017 jest realizowana w roku 2018.

Tab. 3. Działania w ramach programu „Aktywny samorząd”.

	Nazwa zadania	Wnioski zrealizowane	Kwota wydatkowana
MODUŁ I Likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową.			
A Likwidacja bariery transportowej	<u>Zadanie 1:</u> pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	10	41.734,25
	<u>Zadanie 2:</u> pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	2	2287,50
B Likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym	<u>Zadanie 1:</u> pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	32	251.522,80
	<u>Zadanie 2:</u> dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	17	33.999,98
C Likwidacja barier w poruszaniu się	<u>Zadanie 2:</u> pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	34	64.469,93
	<u>Zadanie 3:</u> pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości	23	399.085,00
	<u>Zadanie 4:</u> pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (co najmniej na III poziomie jakości)	1	3870,00
D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	Dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka osoby niepełnosprawnej w żłobku lub przedszkolu lub innej tego typu opiece.	23	29.232,80
MODUŁ II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym:			
Dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym	Opłata za naukę (czesne) lub za przeprowadzenie przewodu doktorskiego wraz z dodatkiem na pokrycie kosztów kształcenia	203	449.099,52
Razem moduł I i II		345	1.275.301,78

Inne działania w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych:

1. Orzekanie o niepełnosprawności.

Wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności zajmuje się Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi. W 2017 r. Zespół wydał:

- 1178 orzeczeń dot. osób do 16 roku życia,
- 9211 orzeczeń dot. osób powyżej 16 roku życia.

2. Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego.

Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego prowadzona jest przez Łódzki Sejmik Osób Niepełnosprawnych, na podstawie umowy zawartej z Urzędem Miasta Łodzi.. W 2017 r. z wypożyczalni skorzystały 44 osoby.

3. Organizowanie otwartych konkursów ofert dla organizacji pozarządowych w zakresie zadań polegających na wspieraniu osób niepełnosprawnych w życiu codziennym, kulturze czy sporcie. W 2017 r. komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łodzi przeprowadziły 9 konkursów, w których złożono 68 ofert, a 43 z nich przyjęto do realizacji. Współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmowała także zlecenie realizacji zadań w trybie pozakonkursowym, tj. na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Łącznie zawarto umowy na kwotę 433.950,00 zł.

Zawarte umowy obejmowały szeroki wachlarz działań, m.in. rehabilitację leczniczą, psychologiczną, wydarzenia sportowe i kulturalne, imprezy integracyjne, wydawanie wydawnictw popularyzujących działalność artystyczną osób niepełnosprawnych. Liczba beneficjentów wszystkich działań wyniosła ok. 4800 osób.

III. Edukacja.

Zadania edukacji w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami obejmują w szczególności:

- 1) wspieranie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach oświatowych;
- 2) organizowanie działań wspierających rodziny z małym niepełnosprawnym dzieckiem;
- 3) wspieranie integracji młodzieży niepełnosprawnej poprzez przygotowywanie uczniów do aktywnego samodzielnego poszukiwania pracy;
- 4) wspieranie współpracy placówek oświatowych z przedsiębiorcami;

- 5) organizowanie przedsięwzięć integracyjnych o charakterze artystycznym czy sportowym.

Tab. 4. Wspieranie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach oświatowych.

1	Liczba prowadzonych szkół i placówek specjalnych oraz szkół z klasami integracyjnymi	63
2	Liczba szkół ogólnodostępnych, w których uczą się uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	125
3	Liczba uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego uczących się w szkołach ogólnodostępnych	969
4	Liczba uczniów niepełnosprawnych objętych kształceniem specjalnym/integracyjnym	Placówki specjalne – 1962 Placówki/oddziały integracyjne – 684 Łącznie - 2646

Ponadto w ramach realizacji powyższych zadań w 2017 r.:

- kontynuowano projekt „Sobota ze specjalistami”, w ramach którego w kolejne soboty, przy prowadzonych przez Miasto Łódź Zespołach Wczesnego Wspomagania Rozwoju odbywały się konsultacje specjalistyczne dla rodziców małych dzieci dot. prawidłowego rozwoju;
- 420 dzieci było objętych Wczesnym Wspomaganiem Rozwoju;
- 264 uczniów skorzystało z praktyk zawodowych;
- 168 absolwentów uczestniczyło w zajęciach i warsztatach dot. metod aktywnego poszukiwania pracy;
- zorganizowano 82 szkolenia, warsztaty i lekcje w placówkach oświatowych dot. zwiększania świadomości społecznej na temat niepełnosprawności i wspierania osób z niepełnosprawnościami; uczestniczyło w nich 570 osób.

IV. Rozwój infrastruktury miasta zintegrowany z potrzebami osób niepełnosprawnych.

Głównym celem działań w ramach tego celu jest stworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym dostęp do przestrzeni publicznej, a przez to udział w życiu społecznym. Realizowane są tutaj następujące zadania:

1. Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie do budynków Urzędu Miasta Łodzi i jednostek organizacyjnych Miasta.

1). obiekty nadzorowane przez Wydział Sportu UMŁ – MOSiR:

Wykonano: podjazd i toalety dla niepełnosprawnych na obiekcie rekreacyjnym Stawy Jana, dodatkowe elementy dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową na istniejących placach zabaw

na obiektach rekreacyjnych, toaleta dla niepełnosprawnych na obiekcie rekreacyjnym Arturówek.

2) obiekty nadzorowane przez Wydział Kultury UMŁ

- a) Biblioteka Miejska w Łodzi -29 obiektów - bariery architektoniczne zlikwidowane lub zostały wprowadzone udogodnienia;
- b) EC1 Łódź-Miasto Kultury – zamontowano pochylnię umożliwiającą łagodne wejście na teren wystawy Leonardo da Vinci – Energia Umysłu; zakupiono schodołazy umożliwiające pokonanie schodów osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich na terenie obiektów EC1 Wschód i EC1 Zachód;
- c) Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi - oznakowano 2 toalety dla osób niepełnosprawnych wypukłymi piktogramami; oznakowano kontrastowymi taśmami schody na klatce schodowej w budynku kotłowni;
- d) ponadto dla osób niepełnosprawnych w pełni dostosowane są wszystkie miejskie teatry oraz:
 - Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych,
 - Widzewskie Domy Kultury (dwie z trzech filii: „Ariadna” i „502”),
 - Bałucki Ośrodek Kultury (dwie z trzech filii: Centrum Animacji i Rewitalizacji BOK Rondo, Centrum Twórczości BOK Lutnia),
 - Centrum Kultury Młodych (parter głównej siedziby przystosowany dla niepełnosprawnych),
 - główna siedziba Poleskiego Ośrodka Sztuki przy ul. Krzemienieckiej 2a.

2. Likwidowanie barier architektonicznych w ramach prowadzonych zadań inwestycyjnych na modernizowanym układzie drogowym oraz w ramach prowadzonych zadań utrzymaniowych na remontowanych ciągach pieszych.

W ramach realizowanych projektów inwestycyjnych zrealizowane zostały następujące zakresy robót likwidujące bariery architektoniczne dla osób z niepełnosprawnościami:

- budowa podwyższonych peronów autobusowych i tramwajowych,
- stosowanie płytek wskaźnikowych i naprowadzających przy skrzyżowaniach i przejściach dla pieszych,
- obniżanie krawężników przy przejściach dla pieszych,
- stosowanie płytek wskaźnikowych i naprowadzających,
- montaż dźwiękowych sygnalizacji przy przejściach i skrzyżowaniach.

1) Budowa pochylni do peronów tramwajowych dla osób niepełnosprawnych w ramach przebudowy układu drogowo-torowego skrzyżowania ulicy Dąbrowskiego z Al. Śmigłego-Rydza.

2) Przebudowa/budowa peronów przystankowych:

- w ramach przebudowy układu drogowo-torowego skrzyżowania ulicy Dąbrowskiego z Al. Śmigłego-Rydza,
- przebudowa peronów przystankowych w ul. Zakładowej przy Dyspozytorskiej,
- przebudowa peronów przystankowych w ul. Szaniawskiego przy ul. Gajcego,
- przebudowa peronów przystankowych w al. Piłsudskiego przy CH Tulipan,
- przebudowa peronów przystankowych w ul. Krakowskiej przy ul. Biegunowej.

3) Obniżenie krawężników przy jezdniach oraz stosowanie płytek kierunkowych ze strukturą żebrową oraz ze strukturą wypustkową w ramach realizacji następujących inwestycji:

- przebudowa ul. Składowej i Knychalskiego,
- przebudowa ul. Lindleya,
- przebudowa ul. Wierzbowej na odc. od ul. Nowowęglowej do ul. Tuwima,
- przebudowa układu drogowo-torowego skrzyżowania ulicy Dąbrowskiego z Al. Śmigłego-Rydza,
- budowa al. Kościuszki na odc. od ul. Radwańskiej do ul. Wólczańskiej,
- przebudowa ul. Kobaltowej na odc. od ul. Stasiej do ul. Łupkowej,
- przebudowa ul. Pirytovej na odc. od ul. Kobaltowej do ul. Łupkowej,
- przebudowa ul. Kopernika na odcinku od ul. Żeromskiego do ul. Gdańskiej,
- przebudowa ul. Truskawkowej,
- budowa drogi rowerowej do CKD,
- budowa drogi rowerowej wzdłuż al. Bandurskiego na odc. od al. Wyszyńskiego do ul. Krzemienieckiej,
- budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Paderewskiego na odcinku od ronda Lotników Lwowskich do ul. Rzgowskiej,
- budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Drewnowskiej na odc. od ul. Stolarskiej do ul. Karskiego,
- budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Telefonicznej i Janosika,
- budowa chodnika w ul. Kolumny na odc. od pos. 562 do poz. 596,
- przejazdy rowerowe w ul. Matejki i Boya Żeleńskiego,
- budowa chodnika w ul. Byszewskiej na odc. od ul. Pomarańczowej do granicy Miasta.

4) Wykorzystanie elementów infrastruktury drogowej pozwalających niewidomym odróżnić chodnik od ścieżki rowerowej:

- przebudowa układu drogowo-torowego skrzyżowania ulicy Dąbrowskiego z Al. Śmigłego-Rydza,
- budowa drogi rowerowej wzdłuż al. Bandurskiego na odc. od al. Wyszyńskiego do ul. Krzemienieckiej,
- budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Paderewskiego na odcinku od ronda Lotników Lwowskich do ul. Rzgowskiej,
- budowa drogi rowerowej wzdłuż ul. Drewnowskiej na odc. od ul. Stolarskiej do ul. Karskiego.

5) Wyposażenie sygnalizacji świetlnej w sygnały akustyczne, m.in. w przyciski umożliwiające lokalizację (naprowadzenie na urządzenie detekcyjne) dla osób niewidomych i niedowidzących wraz z możliwością rozpoznania przyjęcia zgłoszenia. Dodatkowo zastosowano sygnał akustyczny pozwalający na rozpoznanie nadawania światła zezwalającego na wejście na skrzyżowanie. Udogodnienia zastosowano w ramach wszystkich inwestycji realizowanych w 2017 r. w ramach:

- przebudowy ul. Wierzbowej na odc. od ul. Nowowęglowej do ul. Tuwima
- przebudowy układu drogowo-torowego skrzyżowania ulicy Dąbrowskiego z Al. Śmigłego-Rydza.
- budowy sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Telefonicznej i Janosika.

6) Ponadto, w 2017 r. wyremontowano następujące ciągi piesze:

Baluty:

1. ul. Biegańskiego, odc. Owocowa – Łagiewnicka, strona południowa,
2. ul. Skrzydlata, odc. od nr 9 do nr 43, strona wschodnia,
3. ul. Tlenowa, odc. Warszawska – Rysia,
4. ul. Centralna, odc. Dojazdowa – Kasztelańska, strona nieparzysta,
5. ul. Ołowiana, odc. od nr 38 do Strykowskiej, strona zachodnia,
6. ul. Stalowa, odc. Warszawska – Cementowa, strona zachodnia,
7. ul. Porzeczkowa, odc. Pierwiosnków – Łagiewnicka, strona północna,
8. ul. Porzeczkowa, odc. od nr 35 do Powojowej, strona południowa,
9. ul. Narcyzowa, odc. Powojowa – Inflancka, strona wschodnia oraz odc. Powojowa – Admiralska, strona zachodnia,
10. ul. Kogucia, odc. Warszawska – Platynowa, strona parzysta,
11. ul. Telefoniczna, odc. Bystrzycka – Doły, strona północna,
12. ul. Kolińskiego 13-31, strona południowa,
13. ul. Harcerska, odc. Wojska Polskiego – Bracka, strona zachodnia,
14. ul. Obrońców Warszawy, odc. od szkoły do Obrońców Westerplatte, strona północna,
15. ul. Marynarska, odc. od nr 2 do Organizacji WiN, strona zachodnia,
16. ul. Uniejowska nr 4,
17. ul. Murarska 32-36, strona północna,
18. ul. Współzawodnicza nr 4,
19. ul. Wrześnieńska 67-75, strona północna,
20. ul. Wrześniewska, odc. Popiela – nr 64,
21. ul. Prusa, odc. Limanowskiego – nr 2,
22. ul. Pojezierska, odc. nr 10 – ks. Brzóska,
23. ul. Pojezierska / ks. Brzóska, północno-wschodni narożnik,
24. ul. Piotrowiczowej, odc. Zgierska – ks. Brzóska,
25. ul. Lutomierska/Czarnkowska, południowo-zachodni narożnik,
26. ul. Zgierska, odc. Zgierska – Duńska,
27. ul. Urzędnicza, odc. Profesorska – nr 41, strona wschodnia,
28. ul. Olsztyńska, odc. Rajska – Mackiewiczza, strona północna,
29. ul. Popiela nr 5.

Górna:

1. ul. Aleksandra, odc. Dzwonowa – Wojewódzka,
2. ul. Będzińska, odc. od nr 3 do Zaolziańskiej,
3. ul. Blokowa, odc. Rudzka – Zjednoczenia,
4. ul. Kurczaki,
5. ul. Zamknięta,
6. ul. Łazowskiego, odc. Kongresowa – Kosynierów Gdyńskich,
7. ul. Makuszyńskiego na wysokości posesji Felińskiego 11, 13, 15,
8. ul. Malczewskiego, odc. Kilińskiego – Malczewskiego 35,
9. ul. św. Rafała Kalinowskiego od nr 16 do nr 28.

Widzew:

1. ul. Bez nazwy, dz. nr 641/14, obręb W-21,
2. ul. Sarnia od al. Piłsudskiego w kierunku południowym, strona wschodnia,
3. ul. Fabryczna 22 do ul. Żelaznej,

4. ul. Miedziana, odc. od ul. Wysokiej w kierunku ul. Wodnej, strona południowa,
5. ul. Zbiorcza, odc. od ul. Głębokiej w stronę ul. Suchej, strona północna,
6. ul. Niska, odc. od al. Piłsudskiego w kierunku południowym, strona wschodnia,
7. ul. Tymienieckiego, odc. od ul. Gołębiej w kierunku al. Śmigłego-Rydza, strona północna,
8. ul. Tylna, odc. Kilińskiego – Targowa, strona północna,
9. ul. Zakładowa, odc. od ul. K. Odnowiciela w kierunku ul. Olechowskiej.

Polesie:

1. ul. Siewna, odc. Wieczność – Borowa,
2. ul. Płatowcowa, odc. Złotno – Spadochroniarzy,
3. ul. Michałowicza, odc. Zyndrama – Krańcowa,
4. ul. Legnicka, odc. Podchorążych – Złotno,
5. ul. Wileńska, odc. Żubrowej – Wygodna i odc. Bandurskiego – Kowieńska,
6. ul. Jarzynowa, odc. Srebrzyńska – do posesji nr 30,
7. ul. Poniatowskiego, odc. Złotno – do posesji nr 3a.

Śródmieście:

- 1) ul. Rewolucji 1905 r., odc. Sterlinga – POW.

3. Wynajem lokali mieszkalnych osobom niepełnosprawnym.

W 2017 r. wynajęto osobom niepełnosprawnym ze znacznym stopniem niepełnosprawności 13 lokali mieszkalnych.

4. Likwidowanie barier w komunikacji zbiorowej i indywidualnej.

- 1) Przewóz osób niepełnosprawnych – usługa przewozowa na podstawie zlecenia w relacji „drzwi-drzwi”, wykonywana przez MPK-Łódź sp. z o.o. – Zakład Przewozu Osób Niepełnosprawnych. W 2017 r. przewieziono 94.145 pasażerów.
- 2) Wydawanie biletów specjalnych uprawniających do bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji publicznej w Łodzi – w 2017 r. wydano 5795 takich biletów.
- 3) Wydawanie abonamentów parkingowych dla osób niepełnosprawnych uprawniających do bezpłatnego korzystania z miejsca parkingowego w strefie płatnego parkowania - w 2017 r. wydano 1787 abonamentów.
- 4) Wydawanie kart parkingowych.
Karty parkingowe, uprawniające osoby niepełnosprawne do niestosowania się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, wydawane są przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi. W 2017 r. wydano 1412 kart dla osób fizycznych i 13 kart dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją

lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

5) Wyznaczono 30 nowych miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami.

5. Standardy dostępności.

W 2017 r. zakończono prace nad opracowywaniem standardów dostępności przestrzeni publicznej. Zarząd Dróg i Transportu we współpracy ze Spółdzielnią Socjalną Fado przygotował dokument pn. „Łódzki standard dostępności”, stanowiący zbiór podstawowych wytycznych decydujących o spełnieniu warunków dostępności przestrzeni miejskiej, obiektów oraz ich otoczenia, środków komunikacji miejskiej, wydarzeń i usług (w tym także usług cyfrowych) dla osób niepełnosprawnych. Przyjęte rozwiązania ułatwią także poruszanie się po mieście innym mieszkańcom, jak choćby osobom starszym czy rodzicom z dziećmi w wózkach. Opracowanie jest skierowane do projektantów i wykonawców oraz pracowników administracji publicznej, którzy pełnią kluczową rolę w tworzeniu warunków dla trwałej integracji mieszkańców Łodzi. Dokument został wprowadzony do stosowania przez komórki organizacyjne UMŁ i miejskie jednostki organizacyjne zarządzeniem Nr 7120/VII/17 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 20 października 2017 r. „Łódzki standard dostępności” został opracowany na podstawie przepisów i norm krajowych oraz niemieckiej DIN 32984 *Bodenindikatoren im öffentlichen Raum* oraz brytyjskiej normie BS 8300:2009 *Design of buildings and their approaches to meet the needs of disabled people - code of practice*.

V. Pomoc społeczna.

Ponieważ osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny często znajdują się w trudnym położeniu materialnym, a ich potrzeby niejednokrotnie są zwiększone w stosunku do osób zdrowych, celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób potrzebujących. Główne zadania samorządu terytorialnego w tym obszarze to:

1. Prowadzenie domów pomocy społecznej, domów dziennego pobytu i innych placówek

W 2017 r. w Łodzi funkcjonowało 15 domów pomocy społecznej o różnym profilu, z tego 13 domów prowadzonych przez Miasto Łódź i 2 domy prowadzone przez podmioty niepubliczne na zlecenie Miasta. Placówki te na koniec 2017 r. dysponowały łącznie liczbą 2001 miejsc. W ciągu całego roku w domach pomocy społecznej przebywało rotacyjnie 2361

mieszkańców. Największą liczbą miejsc dysponują domy dla przewlekle somatycznie chorych oraz dla przewlekle psychicznie chorych. Zapotrzebowanie na miejsca w domach opieki społecznej jest wysokie. Na miejsca oczekuje 747 osób.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi funkcjonują także dwa dzienne domy pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych. Placówki te dysponują pulą 100 miejsc przeznaczonych dla osób upośledzonych umysłowo, z dziecięcym porażeniem mózgowym, zespołem Downa, cechami autystycznymi, często sprzężonymi z dysfunkcją ruchu czy epilepsją. W wyjątkowych sytuacjach i w miarę wolnych miejsc, dopuszczany był pobyt w Domach osób w wieku powyżej 35 roku życia. Domy zapewniają podopiecznym opiekę psychologiczną, terapeutyczną, wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach usprawniania.

Od 2015 r. funkcjonuje w Łodzi pierwszy Rodzinny Dom Pomocy, z siedzibą przy ul. Edwarda 33. Dom przeznaczony jest dla 4 osób, wymagających wsparcia z powodu niepełnosprawności intelektualnej. Mieszkają w nim młode osoby, kończące edukację w ośrodkach szkolno-wychowawczych. W Domu towarzyszą im opiekunowie, którzy pomagają w codziennych czynnościach oraz prowadzą zajęcia terapeutyczno-rehabilitacyjne.

Pomoc dla osób niepełnosprawnych udzielana jest także poprzez prowadzenie środowiskowych domów samopomocy. Domy takie świadczą usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W 2017 r. w Łodzi funkcjonowało 5 środowiskowych domów samopomocy, prowadzonych przez podmioty niepubliczne na zlecenie Miasta (Łódzkie Towarzystwo Alzheimerowskie, Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łodzi, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Łodzi, Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „Pomost”, Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych).

Placówki dysponowały łącznie 205 miejscami i skorzystało z nich 286 osób. Na miejsce w środowiskowych domach samopomocy oczekiwało 114 osób, w tym największą grupę (102 osoby) stanowili chorzy na chorobę Alzheimera.

Osoby, które oczekują na przyjęcie do środowiskowych domów samopomocy bądź takie domy opuściły, mogą korzystać ze wsparcia dwóch Klubów Samopomocy. Prowadzą je Klub Lokalnej Integracji „Lonia” oraz Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych. Kluby zapewniają wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności w zakresie

aktywizacji, rehabilitacji i integracji społecznej przy współudziale, w miarę możliwości, rodziny uczestnika. Z usług Klubów skorzystało 114 osób.

2. Finansowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Osoby niepełnosprawne z powodu wieku lub choroby, będące podopiecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, mogą korzystać z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania. Ta forma wsparcia obejmuje pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze realizowane były w 2017 r. przez 6 podmiotów niepublicznych (Polski Czerwony Krzyż - Łódzki Zarząd Okręgowy, Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Łodzi, Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów, Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym „Okaż Serce”, Stacja Opieki Środowiskowej Konwentu Bonifratrów w Łodzi oraz Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych). Z tej formy pomocy, w ilości 689.413 godzin, skorzystało 3507 osób.

Osobną kategorię stanowią specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2017 r. zadanie to było realizowane przez Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych. Z usług opiekuńczych, w wymiarze 25.479 godzin, skorzystało 56 osób.

3. Prowadzenie mieszkań chronionych.

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych prowadzi mieszkania chronione dla mieszkańców Łodzi - osób z zaburzeniami psychicznymi w 6 lokalizacjach – w Łodzi przy ul. Zawiszy Czarnego 22, ul. Traktorowej 90 m. 34, ul. Krawieckiej 10 a-c, ul. Łagiewnickiej 102/116, w Zgierzu przy ul. Rembowskiego 1 oraz w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Zacisze” w Jedliczach A. Placówki te dysponują łącznie 40 miejscami. W 2017 r. korzystało z nich łącznie 47 osób chorujących psychicznie, a 7 osób oczekiwało na miejsce.

4. Wypłata zasiłków i innych świadczeń pieniężnych.

1) Świadczenia pomocy społecznej udzielane są osobom potrzebującym w formie zasiłków pieniężnych (stałych, okresowych lub celowych) oraz w formie bezgotówkowej, jak np. pokrywanie kosztów posiłków.

Tab. 5. Zasiłki i pomoc bezgotówkowa z pomocy społecznej w 2017 r.

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba beneficjentów	Kwota
1	Zasiłek stały	5433 osoby	25.999.565 zł
2	Zasiłek okresowy	12.441 osób	25.510.026 zł
3	Zasiłek celowy	13.848 osób	16.791.779 zł
4	Zasiłek celowy na zakup posiłku	12.363 osoby / 92.440 świadczeń	13.058.318 zł
5	Posiłek	5479 osób / 715.960 posiłków	3.555.276 zł
6	Razem		84.914.964 zł

2) Osobom niepełnosprawnym:

- powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- niepełnosprawnym dzieciom

przysługuje **zasiłek pielęgnacyjny** w wysokości 153 zł w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

W 2017 r. wypłacono 151.338 takich świadczeń na łączną kwotę 23.108.394 zł.

3) Rodzice lub opiekunowie osób niepełnosprawnych, niezdolnych do samodzielnej egzystencji, którzy zrezygnowali lub nie podjęli pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad taką osobą, otrzymało łącznie 22.518 świadczeń pielęgnacyjnych i specjalnych zasiłków opiekuńczych. Kwota przeznaczona na te świadczenia wyniosła 29.218.442 zł.

W poniższej tabeli przedstawiono kwoty wydatków na realizację celu V-Pomoc społeczna.

Tab.6. Wydatki w 2017 r. na pomoc społeczną.

L.p.	Zadanie/działanie	Kwota
1	Prowadzenie domów pomocy społecznej	84.752.156 zł
2	Prowadzenie dziennych domów pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych	3.377.515 zł
3	Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy	3.161.899 zł
4	Działalność Klubów Samopomocy	426.048 zł
5	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńczych	13.505.283 zł
6	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	868.179 zł
7	Prowadzenie mieszkań chronionych	500.000 zł
8	Zasiłki i pomoc bezgotówkowa	84.914.964 zł
9	Zasiłki pielęgnacyjne	23.108.394 zł
10	Świadczenia dla opiekunów osób niesamodzielnych	29.218.442
	Razem	243.832.880 zł

5. Inne działania.

W 2017 r. Miasto Łódź rozpoczęło realizację projektu „Opiekuńcza Łódź”, na który otrzymano dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego w wysokości 4 937 608,40 zł. Całkowita wartość zadania wynosi 5.570.272,40 zł.

Projekt skierowany jest do osób zależnych lub niesamodzielnych, w tym osób starszych lub z niepełnosprawnościami, oraz do ich rodzin i opiekunów faktycznych. Uczestnicy projektu uzyskają dostęp do takich form pomocy jak: wsparcie psychologa, asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, mieszkania wspomagane, rodzinny dom pomocy społecznej, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, wypożyczalnia sprzętu wspomagającego lub pielęgnacyjnego. Efektem projektu będzie zwiększenie samodzielności oraz zdolności do uczestniczenia w życiu społecznym, zawodowym i edukacyjnym osób zależnych lub niesamodzielnych, w następstwie umożliwiające ich opiekunom powrót na rynek pracy.

Założono objęcie wsparciem 592 osoby (w tym 422 osoby zależne/niesamodzielne i 170 opiekunów faktycznych). Projekt będzie realizowany w okresie październik 2017 r. - wrzesień 2019 r.

Projekt jest realizowany przez Miasto Łódź jako lidera, w partnerstwie z czterema organizacjami pozarządowymi:

- 1) Towarzystwem Przyjaciół Niepełnosprawnych (rodzinny dom pomocy dla 8 osób, mieszkania wspomagane dla 10 osób, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 70 osób),
- 2) Fundacją Pomocy Niepełnosprawnym "Okaz Serce" (usługi opiekuńcze dla 200 osób),

3) Stowarzyszeniem Rodzin Działających na Rzecz Zdrowia Psychicznego "Dla Rodziny" (Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej dla 24 osób – dla chorujących psychicznie oraz dla osób niepełnosprawnych intelektualnie)

4) Łódzkim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych (wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego). Realizacja części działań, w tym mieszkań wspomaganych, rozpocznie się w roku 2018.

VI. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.

Główne zadania w tym obszarze to:

1. Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych.

Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych jest podstawowym zadaniem Rzecznika Osób Niepełnosprawnych w Urzędzie Miasta Łodzi. Jego realizacja obejmowała w 2017 r.:

- a) udzielanie indywidualnych informacji w zakresie ulg i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnościami - pisemnie, telefonicznie oraz bezpośrednio w siedzibie Urzędu udzielono 9378 informacji,
- b) udzielanie porad prawnych – przyjęto 91 osób,
- c) wydawanie informatorów dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych – wydano 2000 sztuk informatorów dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
- d) udział w XXV Targach Sprzętu Rehabilitacyjnego „Rehabilitacja” - prowadzenie stoiska informacyjnego,
- e) organizację dwóch spotkań informacyjno-konsultacyjnych dla opiekunów osób niepełnosprawnych poświęconych ulgom i uprawnieniom przysługującym osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom,
- f) prowadzenie szkoleń dla pracowników innych komórek organizacyjnych UMŁ:
 - Komunikacja z niepełnosprawnym klientem w urzędzie - szkolenie dla pracowników Biura Rewitalizacji: latarników i gospodarzy, pracujących z osobami z niepełnosprawnością,
 - dostępność wydarzeń zgodnie z „Łódzkim standardem dostępności” - szkolenie dla kierowników komórek organizacyjnych urzędu, które organizują bądź zlecają organizację wydarzeń (kulturalnych, sportowych, turystycznych itp.),
- g) przeprowadzenie spotkania informacyjnego dla organizacji pozarządowych na temat „Łódzkiego standardu dostępności” w kontekście wymagań konkursowych w konkursach na organizację wydarzeń (kulturalnych, sportowych, turystycznych itp.),

- h) współpracę z Biurem ds. Rewitalizacji - pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z niepełnosprawnością (mediacje społeczne).

2. Propagowanie osiągnięć osób z niepełnosprawnościami.

Jednym ze sposobów propagowania osiągnięć osób z niepełnosprawnościami jest wspieranie finansowe przez Urząd Miasta Łodzi publikacji kalendarzy prezentujących działalność artystyczną, najczęściej prace malarskie i fotograficzne, osób niepełnosprawnych. W 2017 r. w drodze konkursu ofert zlecono wykonanie 1000 sztuk takich kalendarzy za kwotę 7.000,00 zł.

3. Wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2017 r. przeprowadzono dwa konkursy ofert dla organizacji pozarządowych w formie wsparcia realizacji zadań publicznych dotyczących działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- prowadzenia rehabilitacji leczniczej oraz rehabilitacji psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- prowadzenia działań w zakresie włączania społecznego, przeciwdziałania dyskryminacji i stygmatyzacji osób z różnymi niepełnosprawnościami, w tym m.in. prowadzenia zajęć rozwijających i podtrzymujących umiejętność samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami; organizowania imprez kulturalnych, w tym o charakterze integracyjnym, podnoszenie poziomu świadomości społecznej i rozwijanie wrażliwości na prawa osób niepełnosprawnych;

Spośród 34 złożonych ofert przyjęto do realizacji 18 zadań, na które przekazano łącznie 90.000,00 zł.

Ponadto zawarto 5 umów z organizacjami pozarządowymi w trybie uproszczonym na realizację różnorodnych działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, na łączną kwotę 10.950,00 zł.

4. Zapewnienie obsługi w UMŁ osób głuchych poprzez usługi tłumacza języka migowego.

W 2017 r. po raz kolejny realizowane było zadanie polegające na wspieraniu osób niesłyszących w kontaktach z komórkami organizacyjnymi Urzędu Miasta Łodzi i miejskimi jednostkami organizacyjnymi poprzez świadczenie usług tłumacza języka migowego. Wyboru realizatora zadania dokonano w trybie otwartego konkursu ofert dla organizacji

pozarządowych. Wykonawcą był Polski Związek Głuchych. Realizacja zadania polega na zapewnieniu dostępu do usług tłumacza języka migowego za pomocą aplikacji komputerowej dostępnej na specjalnie przygotowanych stanowiskach komputerowych w kilku lokalizacjach (m.in. budynki dawnych delegatur UMŁ, biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów, Centrum Świadczeń Socjalnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi, Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi).

Usługa była wykonana 104 razy. Koszt realizacji zadania wynosił 48.000,00 zł.

5. Udział w procedurze wynajmowania lokali osobom niepełnosprawnym.

Jednym z zadań Rzecznika Osób Niepełnosprawnych jest opiniowanie wniosków o najem komunalnych lokali mieszkalnych osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności pod kątem dostosowania lokalu do uzasadnionych potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2017 r. wydano 69 takich opinii.

6. Opiniowanie projektów inwestycyjnych realizowanych w Łodzi oraz lokalnych aktów prawnych pod kątem dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Powoływana przez Prezydenta Miasta Łodzi Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych zajmuje się m.in. opiniowaniem projektów inwestycyjnych realizowanych w Łodzi oraz lokalnych aktów prawnych pod kątem dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Opiniowane przedsięwzięcia to w szczególności inwestycje drogowe – budowa nowych dróg oraz remonty i prace utrzymaniowe dróg istniejących. W 2017 r. MSRON wydała 24 takich opinii oraz 2 opinie dot. podziału środków PFRON na zadania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

VII. Podsumowanie.

Na podstawie informacji zebranych w trakcie opracowywania niniejszego sprawozdania, uwag przekazanych przez poszczególnych realizatorów Programu oraz danych demograficznych można wskazać najważniejsze potrzeby i obszary działań w zakresie realizacji Programu w kolejnych latach:

1. ze względu na trendy demograficzne oraz duże zapotrzebowanie społeczne planowane jest zwiększenie ilości i jakości usług opiekuńczych w domach dla osób niesamodzielnych (w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi);
2. zwiększenie liczby miejsc w środowiskowych domach pomocy;

3. stworzenie większej liczby lokali przeznaczonych na mieszkania chronione, przeznaczone dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w ramach planowanej rewitalizacji obszarowej Łodzi;
4. zapewnienie większej puli mieszkań komunalnych przeznaczonych dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności; powinny to być lokale w dobrym stanie technicznym, wyposażone we wszystkie niezbędne instalacje i dostępne dla osób z różnego rodzaju dysfunkcjami;
5. ze względu na zapotrzebowanie środowisk osób z poszczególnymi niepełnosprawnościami w zakresie informacji na temat ulg, uprawnień oraz programów dedykowanych poszczególnym grupom osób niepełnosprawnych Rzecznik Osób Niepełnosprawnych będzie organizował i uczestniczył w spotkaniach z organizacjami społecznymi w terenie: w siedzibach organizacji pozarządowych, klubach osiedlowych, oddziałach dziennych psychiatrycznych, środowiskowych domach samopomocy, warsztatach terapii zajęciowej itp.
6. upowszechnianie wiedzy na temat wymagań „Łódzkiego standardu dostępności” wśród urzędników i organizacji pozarządowych;
7. zwiększenie liczby pojazdów do realizacji usługi przewozu osób niepełnosprawnych w systemie „drzwi-drzwi”, dla zapewnienia transportu zarówno dzieciom dowożonym do szkół jak i pracującym osobom dorosłym;
8. kontynuacja wsparcia finansowego dla organizacji pozarządowych, szczególnie w zakresie prowadzenia przez nie rehabilitacji leczniczej i psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zajęć rozwijających i podtrzymujących umiejętność samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

DYREKTOR
Wydziału Zdrowia
i Spraw Społecznych
Robert Kówałik

GLÓWNY SPECJALISTA

Agata Tyłipska

16.05.2018r.

1605 2018
KIEROWNIK
Oddziału ds. Osób Niepełnosprawnych

Katarzyna Tręda-Pisera

~~D.O. DYREKTORA
Departamentu Prezydenta~~

Tomasz Piotrowski

